

Sygn. akt IV U 215/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 26 stycznia 2015 roku nr (...)

w sprawie K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się K. M. emeryturę począwszy od dnia 24 listopada 2014 roku.

Sygn. akt IV U 215/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 kwietnia 2015 roku

Decyzją z dnia 26 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił K. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż odwołujący nie spełnia warunków, od których zależy prawo do wcześniejszej emerytury, gdyż nie wykazał wymaganych co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co nie daje podstaw do przyznania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł K. M. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony podniósł, iż przedmiotowa decyzja jest dla niego krzywdząca, gdyż w okresach od 1.09.1977 r. do 31.12.1993 r. oraz od 1.01.1994 r. do 31.12.1998 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w związku z czym posiada wymagany staż pracy takich w warunkach na dowód czego wniósł o przesłuchanie wymienionych w odwołaniu świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji, iż za powyższe okresy brak jest świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Ponadto na podstawie przedłożonej dokumentacji osobowej nie można jednoznacznie ustalić czy w spornych okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Bezsporne między stronami było:

K. M. urodzony w dniu (...) ukończył w dniu (...) 60 lat. Posiada na dzień 1.01.1999 r. łączny staż zatrudnienia wynoszący ponad 29 lat. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Nadto Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1.09.1977 r. do 31.12.1993 r. odwołujący był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) – Zakładzie (...) w K.. Następnie między innymi w okresie od 1.01.1994 r. do 31.12.1998 r. ubezpieczony pracował w tym samym zakładzie pracy, który zmienił nazwę na (...) Przedsiębiorstwo Produkcji (...) w K.. Przedsiębiorstwo to zajmowało się produkcją elementów budowlanych, takich jak żelbetonowe ściany, stropy, płyty drogowe, kręgi, wykonywano elementy między innymi dla szpitala im. Świętego Ł. w T..

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego - k. 11,
- zeznania świadków T. G. i S. G. – k. 10-11.

W powyższym Przedsiębiorstwie ubezpieczony w przedmiotowych okresach (poza dniami, kiedy to przebywał na urlopie bezpłatnym w 1991 r.: 1-31 stycznia, 2, 4 i 31 maja, 1 czerwca i 29 lipca) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako: zbrojarz, maszynista zespołu maszyn do produkcji mas betonowych, robotnik transportu, betoniarz, operator wężła betoniarskiego, spycharki, suwnicy, dźwigu, palacz CO w okresie zimowym. Nie pracował na jednym stanowisku, lecz wykonywał wszystkie powyższe prace w zależności od zapotrzebowania, nie wykonując jednak przy tym innych prac. Jedynie sporadycznie, gdy spychacz mu się zepsuł musiał go naprawić. Pracując w zimie przy obsłudze pieca wysokociśnieniowego musiał spycharką załadować miał, który szedł do pieca. Praca maszynisty zespołu maszyn do produkcji mas betonowych, podobnie jak operatora wężła betonowego, była pracą betoniarza polegającą na obsłudze dużej betoniarki. Natomiast praca robotnika transportu polegała na ładunku towaru na wagony jako operator dźwigu lub spycharki. Ubezpieczony posiadał uprawnienia do obsługi spychacza, suwnicy i dźwigu. Podczas przedmiotowych okresów pracy odwołujący otrzymywał angaże na różne stanowiska między innymi na zbrojarza, ślusarza-mechanika, betoniarza, maszynistę zespołu maszyn do produkcji mas betonowych, robotnika transportu, operatora wężła betoniarskiego, spycharki, suwnicy, dźwigu z uwagi na różne stawki godzinowe. Nie było jednak tak, że jak miał w jakimś okresie angaż na jedno stanowisko, to nie wykonywał innych z wymienionych wyżej prac, poza pracą na stanowisku ślusarza-mechanika, której nie wykonywał. Podczas przedmiotowego zatrudnienia był także na budowach eksportowych pracując wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako zbrojarz tak w Czechosłowacji w okresie od 18.05.1987 r. do 12.11.1988 r., jak i w ZSRR w okresie od 12.06.1990 r. do 31.12.1990 r.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego - k. 11,
- zeznania świadków T. G. i S. G. – k. 10-11.

Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów w postaci akt ZUS i akt osobowych odwołującego, jego zeznań oraz zeznań świadków.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Sąd w całości uznał za wiarygodne zeznania świadków oraz odwołującego się. Ich zeznania w sposób spójny i konsekwentny wskazywały, iż w powyższych okresach zatrudnienia odwołujący faktycznie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych, czy to na stanowisku zbrojarza, betoniarza, czy też jeszcze inne czynności o takim charakterze. Zeznania te nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, były spójne i konsekwentne oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm.) zgodnie, z którą ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, tj. 60 lat życia dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli w dniu 1.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny.

Zgodnie z ust. 2 tego przepisu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei według art. 32 wyżej powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącymi pracownikami (o których mowa w ust. 2-3 tegoż artykułu), zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 – tj. 65 lat w przypadku mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa powyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis art. 32 ust. 4 powołanej ustawy stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za owe przepisy dotychczasowe wymienione zarówno w art. 32 ust. 2 jak i w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 roku (sygn. akt III CZP 30/2001, opubl. OSNAPiUS 2002/10 poz. 243) zawarte

w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, można odnosić tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachowały zatem moc przepisy § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przepisy § 9-15 określające wiek emerytalny i warunki przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze, a ponadto przepis § 3 określający ogólny wymagany okres zatrudnienia oraz przepis § 2 ust. 1 stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zatem z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż odwołujący spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury. Otóż ukończył 60 lat, posiada wymagany okres ogólnego stażu pracy, bo wynoszący ponad 29 lat, jak również legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach objętych wykazem A cytowanego rozporządzenia wynoszącym co najmniej 15 lat pracy.

Należy również zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w warunkach szczególnych może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, w tym z zeznań stron i świadków.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody z zeznań odwołującego i zeznań świadków w sposób jednoznaczny potwierdziły, że odwołujący pracując w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) – Zakładzie (...) w K. (późniejszym (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K.) w okresach od 1.09.1977 r. do 31.12.1993 r. oraz od 1.01.1994 r. do 31.12.1998 r. wykonywał takie czynności jak: prace zbrojarskie i betoniarskie (czyli prace wymienione w Wykazie A Dziale V pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) prace palacza niezautomatyzowanych kotłów parowych typu przemysłowego (to jest prace wymienione w Wykazie A Dziale XIV pkt 1 powyższego rozporządzenia), prace operatora dużej betoniarki, spycharki, suwnicy i dźwigu, czyli ogólnie rzecz ujmując operatora ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych (prace objęte Wykazem A Działem V pkt 3 przedmiotowego rozporządzenia), nie wykonując przy tym innych prac.

Podkreślić należy, że nie jest tak, iż aby praca była uznana za pracę w warunkach szczególnych musi ona być stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywana tylko na jednym stanowisku. Wymóg pracy stałej i w pełnym wymiarze czasu pracy dotyczy bowiem tego, aby wykonywane przez pracownika czynności odbywały się w warunkach szczególnych. Decydującą przeciw rolę w analizie charakteru pracy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2.03.2012 r. III UK 86/11).

Powyższe stanowisko w pełni potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.02.2012 r. (I UK 227/11) zgodnie z którym: „Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie

jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych.”

Wskazane zatem wszystkie prace wykonywane w spornych okresach zatrudnienia odwołującego określone są w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Tym samym, biorąc pod uwagę powyższe okresy zatrudnienia, odwołujący spełnia wymagany warunek co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (z uwzględnieniem wyłączenia dni kiedy przebywał na urloпах bezpłatnych). Można jedynie zaznaczyć, iż wyłączając nawet okres od 10.09.1977 r. do 12.09.1979 r. kiedy odwołujący miał angaż na stanowisko nie będące pracą w warunkach szczególnych, czyli ślusarza – mechanika, to i tak spełnia on warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu emeryturę począwszy od dnia 24.11.2014 r., tj. od daty złożenia wniosku o przedmiotowe świadczenie.